

CAP - Funcions *First Class*

Jordi Delgado, Gerard Escudero,

Tema 2

Funcions First Class

*In computer science, a programming language is said to have **first-class functions** if it treats functions as first-class citizens. This means the language supports passing functions as arguments to other functions, returning them as the values from other functions, and assigning them to variables or storing them in data structures. Some programming language theorists require support for anonymous functions (function literals) as well.*

In languages with first-class functions, the names of functions do not have any special status; they are treated like ordinary variables with a function type. The term was coined by Christopher Strachey in the context of "functions as first-class citizens" in the mid-1960s.

Font: Wikipedia

Funcions *First Class*

In computer programming, a **pure function** is a function that has the following properties:

- the function **return values are identical for identical arguments** (no variation with local static variables, non-local variables, mutable reference arguments or input streams, i.e., referential transparency),
- the function has **no side effects** (no mutation of local static variables, non-local variables, mutable reference arguments or input/output streams).

Font: Wikipedia

NOTA: Quan parlem de composició de funcions, en general, sempre estarem suposant que la composició té sentit, i no ho farem explícit. És a dir, si en algun moment parlem de `(comp f g)` (o, en altre notació, $f \cdot g$) estarem suposant que **el rang de g està inclòs en el domini d' f** . Com Clojure no és un llenguatge *tipat*, hem d'expressar aquest requeriment textualment, en lloc de formar part de les definicions formals de f i g .

Funcions *First Class*

Ja hem vist "*dissimuladament*" alguns exemples:

- L'expressió `(if (> x 0) + -)` retorna el valor-funció lligat al símbol `+` o al símbol `-`, depén del valor d'`x`.
- La funció `apply` requeria una funció com a paràmetre
- Igual que fem `(def s 345)` podem fer `(def quadrat (fn [x] (* x x)))`, és a dir, podem lligar funcions a noms per fer-les servir després: `(quadrat 7)`

👉 49

El fet de tractar les funcions com a valors qualsevol, que poden passar-se com a argument a una funció, que poden retornar-se com a funcions i que poden vincular-se a un nom és *fundamental* en les tècniques associades a la programació funcional.

Avui dia hi ha molt pocs llenguatges de programació que no donin suport a les funcions com a *first class citizens*. Les darreres versions de Java i de C++ han mirat d'afegir funcions de primera classe, sense resoldre-ho satisfactòriament en comparació amb Clojure, Common Lisp, Smalltalk, Javascript, Python, etc*

* Opinió parcialment subjectiva, que quedí clar

Higher Order Functions

La *Clojure sequence library* està composada, sobre tot, de funcions que requereixen funcions com a paràmetre, és a dir, de **funcions d'ordre superior** (*Higher Order Functions*)

Així doncs, una petita mostra de les funcions d'aquesta *library* poden ser (algunes les veurem amb una mica de detall):

- `map`
- `filter`
- `remove`
- `drop-while`
- `take-while`
- `every?`
- `some?`
- `repeatedly`
- `reduce`
- `iterate`
- `apply`
- `partial`
- `comp`
- `sort-by`

Exercici: Hi ha més funcions a la *Seq library*. Feu-ne una ullada [aquí](#).

Funcions d'ordre superior habituals

map

Aplica una funció a tots els elements d'una seqüència.

Exemples:

```
(map inc '(1 2 3)) ➡ (2 3 4)
```

```
(map + '(1 2 3) '(4 5 6 7)) ➡ (5 7 9)
```

filter

Obté els elements d'una seqüència que satisfan un predicat.

Exemple:

```
(filter even? '(2 1 4 6 7)) ➡ (2 4 6)
```

Funcions d'ordre superior habituals

drop-while

Elimina els primers elements consecutius d'una seqüència que satisfan un predicat.

Exemple:

```
(drop-while even? '(2 4 6 7 8))  (7 8)
```

take-while

Obté els primers elements consecutius d'una seqüència que satisfan un predicat.

Exemple:

```
(take-while even? '(2 4 6 7 8))  (2 4 6)
```

Funcions d'ordre superior habituals

reduce

Desplega un operador \oplus a una seqüència $(x_1 x_2 \dots x_n)$ donant el resultat $((x_1 \oplus x_2) \oplus \dots) \oplus x_n$.

Exemples:

```
(reduce + '(2 4 6)) ➤ 12
```

```
(reduce * 1 '(2 3 4)) ➤ 24
```

iterate

(iterate f x) retorna la seqüència "*infinita*" '(x (f x) (f (f x))...).

Exemple:

```
(take 5 (iterate inc 1)) ➤ (1 2 3 4 5)
```

Funcions d'ordre superior habituals

apply

Aplica una funció a una seqüència.

Exemple:

```
(apply + 1 '(2 3)) ➡ 6` ; equivalent a (+ 1 2 3)
```

partial

Torna una funció derivada de fixar paràmetres d'una altra funció que rep com a paràmetre. Està relacionada amb la *currificació*.

Exemple:

```
((partial + 2) 4) ➡ 6`
```

```
(def f (partial #(str %1 %2 "!") "Hola "))
(f "Gerard") ➡ "Hola Gerard!"
```

Funcions d'ordre superior habituals

comp

Composició de funcions.

Exemple:

```
((comp reverse sort) '(3 1 5)) ➡ (5 3 1)
```

```
(def tres-mes-grans (comp (partial take 3) reverse sort)) ;; point-free style  
(tres-mes-grans '(3 1 2 6 7)) ➡ (7 6 3)
```

Sobre el *point-free style*, o *Tacit Programming*, podeu mirar la [Wikipedia](#)

every?

Mira si un predicat es satisfà per tots els elements d'una seqüència.

Exemple:

```
(every? even? '(2 4 6)) ➡ true
```

Funcions d'ordre superior

L'ús d'aquestes funcions d'ordre superior permet fer programes més petits, ja que augmenten considerablement l'expressivitat del llenguatge.

Compareu:

```
(defn prime? [n]      ;; sense funcions d'ordre superior
  (letfn [(find-divisor [i n]
            (cond
              (> i (inc (quot n 2)))  false
              (= (mod n i) 0)         true
              :else                   (recur (inc i) n)))]
    (if (< n 2) false
        (not (find-divisor 2 n)))))
```

amb

```
(defn prime? [n]      ;; amb funcions d'ordre superior
  (cond
    (< n 2) false
    :else (not-any? zero? (map #(rem n %) (range 2 (inc (quot n 2)))))))
```

però...

Funcions d'ordre superior

L'ús d'aquestes funcions d'ordre superior permet fer programes més petits, ja que augmenten considerablement l'expressivitat del llenguatge.

Compareu:

```
(defn prime? [n]      ;; sense funcions d'ordre superior
  (letfn [(find-divisor [i n]
            (cond
              (> i (inc (quot n 2)))  false
              (= (mod n i) 0)         true
              :else                   (recur (inc i) n)))]
    (if (< n 2) false
        (not (find-divisor 2 n)))))
```

amb

```
(defn prime? [n]      ;; amb funcions d'ordre superior
  (cond
    (< n 2) false
    :else (not-any? zero? (map #(rem n %) (range 2 (inc (quot n 2)))))))
```

...no són igual d'eficients!!!

Funcions d'ordre superior

L'ús d'aquestes funcions d'ordre superior permet fer programes més petits, ja que augmenten considerablement l'expressivitat del llenguatge.

Compareu:

```
(defn prime? [n]      ;; sense funcions d'ordre superior
  (letfn [(find-divisor [i n]
            (cond
              (> i (inc (quot n 2)))  false
              (= (mod n i) 0)         true
              :else                   (recur (inc i) n)))]
    (if (< n 2) false
        (not (find-divisor 2 n)))))
```

amb

```
(defn prime? [n]      ;; amb funcions d'ordre superior
  (cond
    (or (< n 2) (and (not= n 2) (zero? (rem n 2)))) false
    :else   (let [m      (dec (quot n 2))]
              (= m (count (take-while #(not= 0 (rem n %))
                                         (range 2 (inc (quot n 2))))))))))
```

Funcions d'ordre superior

Veiem-ne un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donat un element i una col·lecció, retorna un *índex* que caracteritzi la posició de l'element (`nil` si no hi és). (*The Joy of Clojure* p. 111).

Algú que sap el Clojure que nosaltres sabem (de moment poquet 😊) pot proposar:

```
(defn pos [e coll]
  (let [cmp (if (map? coll)
                 #(= (second %1) %2)
                 #(= %1 %2))]
    (loop [s coll, idx 0]
      (when (seq s)           ;; (seq nil) ➡ nil
        (if (cmp (first s) e)
            (if (map? coll)
                (first (first s))
                idx)
            (recur (next s) (inc idx)))))))

(pos 3 [:a 1 :b 2 :c 3 :d 4]) ➡ 5
(pos :foo [:a 1 :b 2 :c 3 :d 4]) ➡ nil
(pos 3 {:a 1 :b 2 :c 3 :d 4}) ➡ :c
(pos \3 ":a 1 :b 2 :c 3 :d 4") ➡ 13
```

Funcions d'ordre superior

Aquesta funció no és gens "*clojurian*". No és *idiomàtica*. És essencialment una funció que no té gens en compte la possibilitat de fer servir funcions d'ordre superior (excepte a la definició de `cmp`).

Generalitzem el problema mirant de transformar una col·lecció en una seqüència de parelles (vectors) [`index element`]:

```
(defn index [coll]
  (cond
    (map? coll) (seq coll)
    (set? coll) (map vector coll coll)
    :else (map vector (iterate inc 0) coll)))

(index [:a 1 :b 2 :c 3 :d 4])  ↗ ([0 :a] [1 1] [2 :b] [3 2] [4 :c] [5 3] [6 :d] [7])
(index {:a 1 :b 2 :c 3 :d 4})  ↗ ([{:a 1} [:b 2] [:c 3] [:d 4]])
(index "[:a 1 :b 2 :c 3 :d 4]")  ↗ ([[0 \:] [1 \a] [2 \space] [3 \1] [4 \space] [5 \4] [6 \d] [7 \4]])
(index #{:a 1 :b 2 :c 3 :d 4})  ↗ ([[1 1] [4 4] [:c :c] [3 3] [2 2] [:b :b] [:d :d]]))
```

Aplicar `index` a un vector, una llista o una *string* com a argument retorna una seqüència de vectors de dos elements on el primer és l'índex i el segon l'element. Si aplicuem `index` a un diccionari senzillament aparellarà claus i valors, i aplicar la funció a un conjunt (on el concepte d'índex és *forçat*, ja que no té gaire sentit en dependre d'un ordre arbitrari) retornarà una seqüència amb els elements aparellats amb ells mateixos.

Funcions d'ordre superior

Amb la funció `index` és fàcil fer una versió de `pos` més senzilla:

```
(defn pos' [e coll]
  (let [element (first (drop-while #(not= (second %) e) (index coll)))]
    (first element)))

(pos' 3 [:a 1 :b 2 :c 3 :d 4])  ↗ 5
(pos' :foo [:a 1 :b 2 :c 3 :d 4]) ↗ nil
(pos' 3 {:a 1 :b 2 :c 3 :d 4})  ↗ :c
(pos' \3 ":a 1 :b 2 :c 3 :d 4") ↗ 13

;; però

(pos  :d #{:a 1 :b 2 :c 3 :d 4}) ↗ 6
(pos' :d #{:a 1 :b 2 :c 3 :d 4}) ↗ :d
```

`pos'` és molt semblant a `pos`, excepte si la col·lecció és un conjunt. En aquest cas, la decisió que hem pres a la funció `index` fa que el retorn sigui diferent: `pos` retornarà un índex numèric, reflectint l'ordre (arbitrari) que Clojure ha donat als elements, i `pos'` retorna l'element en qüestió, si hi és.

Un dels avantatges de la possibilitat de fer servir funcions d'ordre superior és que ens permet major expressivitat i per tant escriure codi més compacte.

Funcions d'ordre superior

Comparem

```
(defn pos [e coll]
  (let [cmp (if (map? coll)
                 #(= (second %1) %2)
                 #(= %1 %2))]
    (loop [s coll, idx 0]
      (when (seq s) ;; (seq nil) ➡ nil
        (if (cmp (first s) e)
            (if (map? coll)
                (first (first s))
                idx)
            (recur (next s) (inc idx)))))))
```

amb

```
(defn pos' [e coll]
  (letfn [(index [coll]
            (cond
              (map? coll) (seq coll)
              (set? coll) (map vector coll coll)
              :else (map vector (iterate inc 0) coll)))
          (let [element (first (drop-while #(not= (second %) e) (index coll)))]
            (first element))))
```

Funcions d'ordre superior

Incís: `reduce/reductions`

Hem dit abans que (`reduce \oplus x0 '(x1 x2 ... xn)`) desplega un operador \oplus a una seqüència donant com a resultat ($\oplus (\dots (\oplus (\oplus x0 x1) x2) \dots) xn$).

Veiem-ne exemples:

```
(reduce + 0 [1 2 3 4 5]) ➡ 15
```

```
(reduce conj #{} [:a :b :c]) ➡ #{:a :c :b}
```

Funcions d'ordre superior

Incís: `reduce/reductions`

Hem dit abans que (`reduce \oplus x0 '(x1 x2 ... xn)`) desplega un operador \oplus a una seqüència donant com a resultat ($\oplus (\dots (\oplus (\oplus x_0 x_1) x_2) \dots) x_n$).

Veiem-ne exemples:

```
(reduce + 0 [1 2 3 4 5]) ➡ 15

(reduce conj #{} [:a :b :c]) ➡ #{:a :c :b}

(reduce      ;; nombres primers fins a 100
  (fn [primes number]
    (if (some zero? (map (partial mod number) primes))
        primes
        (conj primes number)))
  [2]
  (take 98 (iterate inc 3)))
➡ [2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 61 67 71 73 79 83 89 97]

(reduce      ;; primers 20 nombres de Fibonacci
  (fn [a b] (conj a (+' (last a) (last (butlast a))))))
  [0 1]
  (repeat 18 1))
➡ [0 1 1 2 3 5 8 13 21 34 55 89 144 233 377 610 987 1597 2584 4181]
```

Funcions d'ordre superior

Incís: `reduce/reductions`

El que fa `reductions` és retornar tots els resultats intermedis de la invocació corresponent de `reduce`. És a dir, si `(reduce \oplus x0 '(x1 x2 ... xn))` és `(\oplus (... (\oplus (\oplus x0 x1) x2)... xn)`, aleshores:

```
(reductions  $\oplus$  x0 '(x1 x2 ... xn)) ➡ (x0 ( $\oplus$  x0 x1) ( $\oplus$  ( $\oplus$  x0 x1) x2) ...)
```

Per exemple:

```
(reductions + 0 [1 2 3 4 5]) ➡ (0 1 3 6 10 15)
```

```
(reductions conj #{} [:a :b :c]) ➡ (#{} #{:a} #{:b :a} #{:c :b :a})
```

```
(reductions      ;; primers fins a 7 (inclòs)
  (fn [primes number]
    (if (some zero? (map (partial mod number) primes))
        primes
        (conj primes number)))
  [2]
  (take 5 (iterate inc 3)))
➡ ([2] [2 3] [2 3] [2 3 5] [2 3 5] [2 3 5 7])
```

Funcions d'ordre superior

Incís: `reduce/reductions`

Veiem alguns exemples més:

```
(reduce / 64 [4,2,4]) ➡ 2
(reductions / 64 [4,2,4]) ➡ (64 16 8 2)

(reduce #(+ %2 (* 2 %1)) 4 [1 2 3]) ➡ 43
(reductions #(+ %2 (* 2 %1)) 4 [1 2 3]) ➡ (4 9 20 43)

(letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]
  (reduce (flip cons) '() '(1 2 3 4 5 6))) ➡ (6 5 4 3 2 1)

(letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]
  (reductions (flip cons) '() '(1 2 3 4 5 6)))
  ➡((() (1) (2 1) (3 2 1) (4 3 2 1) (5 4 3 2 1) (6 5 4 3 2 1))
```

`reduce` té equivalents en pràcticament tots els llenguatges de programació. S'anomena `foldl` a Haskell, `reduce` a Common Lisp, `inject:into:` a Smalltalk, `iterator.fold` a Rust, `functools.reduce` a Python 3, `Iterable.fold` a Kotlin, `array.reduce` a Javascript, `lists:foldl` a Erlang, i un molt llarg etc*.

* Si teniu interès mireu la [Wikipedia](#)

Funcions d'ordre superior

Incís: `reduce/reductions`

`reduce/reductions` tenen versions simètriques que no estan implementades a Clojure, que podem anomenar `foldr/scanr` (igual que en Haskell, on `reduce` és `foldl` i `reductions` és `scanl`).

Podríem implementar-les:

```
(defn foldr
  [f val coll]
  (if (empty? coll) val
      (f (first coll) (foldr f val (rest coll)))))

(defn scanr
  [f e lst]
  (letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]
    (let [rlst (reverse lst)]
      (reverse (reductions (flip f) e rlst)))))
```

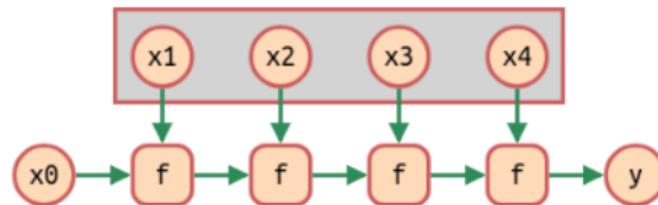
on de la definició podem veure que `(foldr \oplus x0 '(x1 x2 ... xn))` desplega l'operador \oplus a una seqüència calculant $(\oplus x_1 (\oplus x_2 (\dots (\oplus x_n x_0) \dots)))$. `scanr` retorna tots els resultats intermedis de la invocació corresponent de `foldr`.

Funcions d'ordre superior

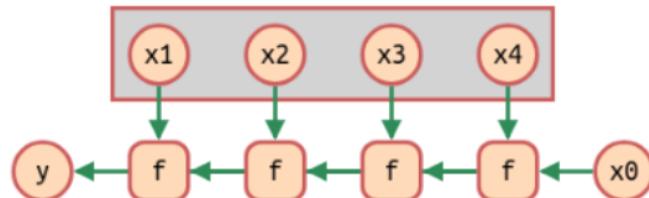
Incís: `reduce/reductions`

Gràficament:

```
(def y (reduce f x0 '(x1 x2 x3 x4)))
```



```
(def y (foldr f x0 '(x1 x2 x3 x4)))
```


Funcions d'ordre superior

Incís: `reduce/reductions`

Per acabar l'incís, un exemple senzill ens ajudarà a entendre millor les diferències entre aquestes funcions:

```
(reduce - 0 '(1 2 3 4 5)) ➡ -15  
;; (- (- (- (- (- 0 1) 2) 3) 4) 5)
```

```
(reductions - 0 '(1 2 3 4 5)) ➡ (0 -1 -3 -6 -10 -15)  
;; 0 ⇒ 0, (- 0 1) ⇒ -1, (- (- 0 1) 2) ⇒ -3, (- (- (- 0 1) 2) 3) ⇒ -6,  
;; (- (- (- (- 0 1) 2) 3) 4) ⇒ -10, (- (- (- (- 0 1) 2) 3) 4) 5) ⇒ -15
```

```
(foldr - 0 '(1 2 3 4 5)) ➡ 3  
;; (- 1 (- 2 (- 3 (- 4 (- 5 0)))))
```

```
(scanr - 0 '(1 2 3 4 5)) ➡ (3 -2 4 -1 5 0)  
;; (- 1 (- 2 (- 3 (- 4 (- 5 0))))) ⇒ 3, (- 2 (- 3 (- 4 (- 5 0))))) ⇒ -2,  
;; (- 3 (- 4 (- 5 0))) ⇒ 4, (- 4 (- 5 0)) ⇒ -1, (- 5 0) ⇒ 5, 0 ⇒ 0
```

Funcions d'ordre superior

Un altre exemple: Recordem l'**algorisme de Kadane** per resoldre el **Maximum Segment Sum Problem**: Sigui V un vector de nombres i considerem tots els seus subvectors possibles (fins i tot el buit). Volem trobar quant suma el subvector amb suma màxima.

Per exemple, si $V = [31, -41, 59, 26, -53, 58, 97, -93, -23, 84]$ el resultat és 187, que correspón al subvector $[59, 26, -53, 58, 97]$ (la suma del vector buit és zero).

L'algorisme de Kadane és un algorisme $\mathcal{O}(n)$ (lineal en la mida del vector) que resol el problema de manera òptima.

Una implementació en Clojure que NO fa servir funcions d'ordre superior:

```
(defn kadane
  "v és un vector de nombres"
  [v]
  (let [mida (count v)]
    (loop [i 0, resultat 0, actual 0, per-tractar v]
      (if (= mida i)
          resultat
          (let [elem-i (first per-tractar)
                m       (max (+ actual elem-i) 0)]
            (recur (inc i) (max resultat m) m (rest per-tractar)))))))
```

Funcions d'ordre superior

Podem fer un algorisme *millor* (més clar, més curt) fent servir funcions d'ordre superior? Al tanto, que volem un algorisme que també sigui lineal $\mathcal{O}(n)$.

```
(def max0 #(max 0 (+ %1 %2)))  
  
(defn scanr  ;; ja l'hem vist, és la mateixa funció  
  [f e lst]  
  (letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]  
    (let [rlst (reverse lst)]  
      (reverse (reductions (flip f) e rlst))))  
  
(def kadane #(apply max (scanr max0 0 %)))
```

En aquest exemple el paper clau el juga `reductions`, que ens ajuda a definir `scanr`.

Es pot demostrar que aquest algorisme també és lineal $\mathcal{O}(n)$.

Funcions d'ordre superior

Comparem

```
(defn kadane
  "v és un vector de nombres"
  [v]
  (let [mida (count v)]
    (loop [i 0, resultat 0, actual 0, per-tractar v]
      (if (= mida i)
          resultat
          (let [elem-i (first per-tractar)
                m (max (+ actual elem-i) 0)]
            (recur (inc i) (max resultat m) m (rest per-tractar)))))))
```

amb

```
(defn kadane
  "coll és un vector de nombres"
  [coll]
  (letfn [(max0 [x y] (max 0 (+ x y)))
          (scancr [f e lst] (letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))
                                      (let [rlst (reverse lst)]
                                        (reverse (reductions (flip f) e rlst))))]
            (apply max (scancr max0 0 coll))))]
```

Funcions d'ordre superior

Veiem un exemple més: **Ordenació per inserció** (*Insertion Sort*)

Recordem el pseudo-codi de l'algorisme*:

```
i ← 1
while i < length(A)
    j ← i
    while j > 0 and A[j-1] > A[j]
        swap A[j] and A[j-1]
        j ← j - 1
    end while
    i ← i + 1
end while
```

És un algorisme que depén molt de la *mutabilitat* de la col·lecció A. A Clojure no és trivial traduir aquest pseudo-codi *literalment*.

Per exemple, donada la col·lecció A, fer `swap A[j] and A[j-1]` podria fer-se (suposem que A és un vector): `(assoc (assoc A j (A (dec j))) (dec j) (A j))`, però no és trivial veure si avaluar aquesta expressió té el mateix cost que `swap A[j] and A[j-1]`, que és constant $\mathcal{O}(1)$.

* Font

Funcions d'ordre superior

Ordenació per inserció (*Insertion Sort*)

En canvi, des d'un punt de vista *funcional* l'ordenació per inserció no és complicada:

```
(defn ordenacio-insercio
  "Retorna una seqüència amb els elements de la seqüència xs ordenats"
  [xs]
  (letfn [(inserir [col x]
            "suposant que col està ordenada, insereix x tot mantenint l'ordre"
            (concat (take-while #(<= % x) col) [x] (drop-while #(<= % x) col)))
          (reduce inserir '() xs))]

  (let [s (shuffle (range 20))]
    (println s)
    (ordenacio-insercio s))
  ⚡ [14 9 16 5 17 1 15 8 10 0 12 3 19 7 4 11 18 6 2 13]
  👉 (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19)
```

Però hem d'adaptar l'algorisme al punt de vista *funcional*. L'algorisme tal com està descrit en pseudo-codi a la plana anterior no és gaire útil, més que per entendre la idea *general*.

Llistes per Comprensió (*List Comprehension*)

La macro `for`

En Clojure la macro `for` ens permet processar i generar seqüències de manera alternativa a les funcions de la *Clojure Sequence Library*. No és un `for` com els que coneixem d'altres llenguatges de programació (tot i que pot fer-se servir de manera similar en alguns casos). Les llistes (seqüències, en realitat) generades fent servir `for` s'anomenen *llistes per comprensió*.

En lloc d'intentar fer una descripció general, veiem alguns exemples:

```
(for [i [1 2 3 4 5]] (* 2 i)) ➡ (2 4 6 8 10)

(for [i (range 4) j (range 3)] [i j])
➡ ([0 0] [0 1] [0 2] [1 0] [1 1] [1 2] [2 0] [2 1] [2 2] [3 0] [3 1] [3 2])

;; Podem afegir els modificadors :when :while :let

(for [x (range 1 6) :let [y (* x x), z (* x x x)]] [x y z])
➡ ([1 1 1] [2 4 8] [3 9 27] [4 16 64] [5 25 125])

(for [x (range 3) y (range 3) :when (not= x y)] [x y])
➡ ([0 1] [0 2] [1 0] [1 2] [2 0] [2 1])

(for [x (range 3) y (range 3) :while (not= x y)] [x y]) ;; !!!
➡ ([1 0] [2 0] [2 1])
```

Llistes per Comprendió (*List Comprehension*)

La macro `for`

La diferència entre fer servir `:when` i `:while` és subtil:

```
;; Suposem que tenim una funció prime? ja definida  
  
(for [x (range 3 33 2) :when (prime? x)] x)  ↗ (3 5 7 11 13 17 19 23 29 31)  
  
(for [x (range 3 33 2) :while (prime? x)] x)  ↗ (3 5 7)  
  
(for [x (range 3 13 2) :when (prime? x), y (range 3 13 2) :when (prime? y)]  
    [x y])  
↗ ([3 3] [3 5] [3 7] [3 11] [5 3] [5 5] [5 7] [5 11] [7 3]  
 [7 5] [7 7] [7 11] [11 3] [11 5] [11 7] [11 11])  
  
(for [x (range 3 13 2) :while (prime? x), y (range 3 13 2) :while (prime? y)]  
    [x y])  
↗ ([3 3] [3 5] [3 7] [5 3] [5 5] [5 7] [7 3] [7 5] [7 7])
```

És fàcil veure que fent servir `for` podem aconseguir el mateix que aconseguim amb algunes funcions de la *Clojure Sequence Library*. De fet, precisament això forma part dels **exercicis** que corresponen a les sessions de laboratori d'aquest tema.

Funcions d'ordre superior

fold

Ja hem fet servir les funcions `reduce/reductions`. Aquestes funcions són fonamentals en programació funcional*. Recordem les definicions de `foldl/reduce`, `foldr`, `scanl/reductions` i `scanr`, i definim `fold`:

```
;; foldl / foldr / fold
(defn foldl [f x0 s]
  (if (empty? s) x0
      (let [[cap & cua] s]
        (recur f (f x0 cap) cua))))
(defn foldr [f x0 s]
  (if (empty? s) x0
      (let [[cap & cua] s]
        (f cap (foldr f x0 cua)))))

(def fold foldr)

;; scanl / scanr
(defn scanl [f x0 s]
  (if (empty? s) (list x0)
      (let [[cap & cua] s]
        (cons x0 (scanl f (f x0 cap) cua)))))
;; (def scanl reductions)

(defn scanr [f e lst]
  (letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]
    (let [rlst (reverse lst)]
      (reverse (scanl (flip f) e rlst)))))
```

* *A tutorial on the universality and expressiveness of fold*

Funcions d'ordre superior

fold: Processar Seqüències

En aquesta sessió ens centrarem sobre tot en la idea de processar seqüències. Molts problemes pràctics es poden pensar en aquests termes, adequadament combinats amb funcions d'ordre superior.

Ja hem vist exemples de la versatilitat de `reduce/foldl`. En aquesta sessió ens concentrarem en `fold` (`foldr` en realitat*).

```
;; Definim funcions conegudes que *només* accepten dos arguments:  
(def suma #(+ %1 %2))  
(def prod #(* %1 %2))  
(def and2 #(and %1 %2))  
(def or2 #(or %1 %2))  
  
;; Podem definir les funcions de Clojure a partir d'aquestes fent ús de fold:  
(def suma_generalitzada    (partial fold suma 0))  
(def producte_generalitzat (partial fold prod 1))  
(def and_generalitzat     (partial fold and2 true))  
(def or_generalitzat      (partial fold or2 false))  
  
(suma_generalitzada (range 10)) ➡ 45  
(producte_generalitzat (map inc (range 10))) ➡ 3628800 ;; 10!
```

* No confondre amb `clojure.core.reducers/fold`, que és *una mena de reduce paral·lelitizable*

Funcions d'ordre superior

fold: Processar Seqüències

Però això només és una mostra molt trivial de les capacitats de `fold`. Mirem de fer funcions una mica més complicades:

```
(def mida (partial fold #(inc %2) 0))
(mida '()) ➡ 0
(mida []) ➡ 0
(mida (range 10)) ➡ 10
(mida (vec (range 10))) ➡ 10

(def invertir (partial fold #(concat %2 [%1]) '()))
(invertir '()) ➡ ()
(invertir []) ➡ ()
(invertir (range 10)) ➡ (9 8 7 6 5 4 3 2 1 0)
(invertir (vec (range 10))) ➡ (9 8 7 6 5 4 3 2 1 0)
(apply str (invertir "Hola Món!")) ➡ "!nóM aloH"

(def my-map (fn [f,s] (fold #(cons (f %1) %2) '() s)))
(my-map inc (range 2 15 3)) ➡ (3 6 9 12 15) ;;(range 2 15 3) ➡ (2 5 8 11 14)

(def my-filter (fn [p,s] (fold #(if (p %1) (cons %1 %2) %2) '() s)))
(my-filter even? (range 2 30)) ➡ (2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28)
```

Funcions d'ordre superior

fold: La Propietat Universal

No és casualitat que `fold` sigui capaç d'expressar tantes operacions diferents. En realitat, la definició de $(\text{foldr } \oplus x_0 '(x_1 x_2 \dots x_n))$ com a $(\oplus x_1 (\oplus x_2 (\dots (\oplus x_n x_0) \dots)))$ captura un patró molt freqüent en definicions recursives.

Disposant de funcions d'ordre superior, podem expressar una relació entre `fold` i aquest patró de funció recursiva:

```
;; Suposem un valor v i una funció *pura* f, definim la funció recursiva g:  
(defn g [s]  
  (if (empty? s) v  
    (f (first s) (g (rest s)))))
```

Es pot demostrar que^{*}:

```
g = (partial fold f v) ;; g = fold f v
```

Aquesta relació s'anomena *la propietat universal de fold*.

* Només per a llistes de mida finita. Aquesta afirmació tindrà més sentit a final de curs. Els detalls i demostracions els podeu trobar a l'[article](#) que hem citat abans.

Funcions d'ordre superior

fold: La Propietat Universal

Veiem un exemple d'aplicació d'aquesta propietat:

```
;; Definició de map, suposant que no tinguéssim map a Clojure (!)
(defn map [ff s]
  (if (empty? s)
    '()
    (cons (ff (first s)) (map ff (rest s))))))
```

Volem aplicar la propietat universal, caldria trobar quina és la `g` en aquest cas. Considerant que `g` té com a argument una seqüència `s`, només podem equiparar `g` a `(partial map ff)`. En aquest cas, la nostra definició recursiva de `(partial map ff)` sí que té l'estructura que requerim de la `g` de la definició de la plana anterior (suposant, però, que `ff` és pura).

Aleshores, trobar la resta d'elements és senzill: El valor `v` seria `'()`, i la funció `f` seria `#(cons (ff %1) %2)`.

Per tant, segons la propietat universal, podem afirmar que, si `f` és pura:

```
(partial map f) = (partial fold #(cons (f %1) %2) '()) ;; map f = fold cons·f ()
```

Funcions d'ordre superior

fold: La Propietat de Fusió (*The fusion property of fold*)

Hi ha altres propietats que ens poden ser útils a l'hora de pensar programes funcionals. La *Propietat de Fusió* diu:

Siguin h , g , i f funcions pures i w i v valors donats. Si es verifica que:

$$\begin{array}{lcl} (h \ w) & = v \\ (h \ (g \ x \ y)) & = (f \ x \ (h \ y)) \end{array} \quad ; ; \quad \begin{array}{l} h \ w = v \\ h \ (g \ x \ y) = f \ x \ (h \ y) \end{array}$$

Aleshores tenim que:

$$(comp \ h \ (partial \ fold \ g \ w)) = (partial \ fold \ f \ v) \quad ; ; \quad h \cdot fold \ g \ w = fold \ f \ v$$

Veiem una aplicació de la propietat de fusió argumentant que, donades dues funcions pures ff i gg :

$$\begin{array}{l} ; ; \text{ Escrivim en Clojure que: } map \ ff \cdot map \ gg = map \ (ff \cdot gg) \\ (comp \ (partial \ map \ ff) \ (partial \ map \ gg)) = (partial \ map \ (comp \ ff \ gg)) \end{array}$$

Exercici: Per què és interessant aquesta propietat? Què en traiem nosaltres de saber que $map \ f \cdot map \ g = map \ (f \cdot g)$, per a f i g pures?

Funcions d'ordre superior

fold: la Propietat de Fusió (*The fusion property of fold*)

Continuant amb l'exemple de la plana anterior, caldria identificar els diferents elements de la definició de la propietat general de fusió. Per fer això substituirem a la propietat de fusió dos dels `map` per la seva expressió en termes de `fold`

$$\begin{aligned} (\mathbf{comp} \ (\mathbf{partial} \ \mathbf{map} \ ff) \ (\mathbf{partial} \ \mathbf{map} \ gg)) &= (\mathbf{partial} \ \mathbf{map} \ (\mathbf{comp} \ ff \ gg)) \\ \equiv \\ (\mathbf{comp} \ (\mathbf{partial} \ \mathbf{map} \ ff) \ (\mathbf{partial} \ \mathbf{fold} \ #(\mathbf{cons} \ (gg \%1 \%2) \ '()))) &= \\ &\quad (\mathbf{partial} \ \mathbf{fold} \ #(\mathbf{cons} \ ((\mathbf{comp} \ ff \ gg) \%1 \%2) \ '())) \end{aligned}$$

Aquí és, però, on volem arribar. Aquesta expressió sí que ens permetrà identificar tots els elements que apareixen a la formulació general de la propietat:

$$w \Rightarrow '() \qquad \qquad \qquad v \Rightarrow '() \qquad \qquad \qquad h \Rightarrow (\mathbf{partial} \ \mathbf{map} \ ff)$$

$$g \Rightarrow #(\mathbf{cons} \ (gg \%1 \%2)) \qquad f \Rightarrow #(\mathbf{cons} \ ((\mathbf{comp} \ ff \ gg) \%1 \%2))$$

Si amb aquestes substitucions es verifica la premisa de la propietat de fusió, aleshores podrem dir que la igualtat anterior és certa gràcies a aquesta propietat.

Funcions d'ordre superior

fold: La Propietat de Fusió (*The fusion property of fold*)

Per a deduir aquesta igualtat amb la propietat de fusió, caldria que es verifiqués (ara que podem identificar els diferents elements de la premissa):

```
;; a/ (h w) = v
;;      h      w      v
;;----- -----
;; ((partial map ff) '()) = ()
;;
;; b/ (h (g x y)) = (f x (h y))
;;
;;      h                  g
;;----- -----
;; ((partial map ff) (#(cons (gg %1) %2) x y)) =
;;                                         (#(cons ((comp ff gg) %1) %2) x ((partial map ff) y))
;;
;;                                         f
;;                                         h
```

L'apartat **a/** és trivial, ja que `(map f '())` és sempre la seqüència buida `()`.

L'apartat **b/**: En aquest cas desplegarem les funcions per a valors genèrics d'`x` i `y`, i argumentarem que la igualtat es verifica. Ho farem a la pissarra.

Funcions d'ordre superior

fold: The Scan Lemma

Podem definir `scanl` i `scanc` en termes de `foldl` i `foldr`? Doncs sí!

Definim dues funcions auxiliars `inits` i `tails`:

;; Ténen sentit amb llistes, strings i vectors, no massa amb maps o conjunts

```
(defn inits
  [coll]
  (if (not (seq coll)) (seq (list '())))
    (let [[x & xs] coll]
      (concat '() (map (partial cons x) (inits xs)))))

(defn tails
  [coll]
  (if (not (seq coll)) (seq (list '()))
    (let [[_ & xs :as all] coll]
      (cons (seq all) (tails xs)))))

(inits '(1 2 3 4 5)) ➡ ((()) (1) (1 2) (1 2 3) (1 2 3 4) (1 2 3 4 5))
(tails '(1 2 3 4 5)) ➡ (((1 2 3 4 5) (2 3 4 5) (3 4 5) (4 5) (5) ()))

(inits [:a :b :c]) ➡ ((()) (:a) (:a :b) (:a :b :c))
(tails [:a :b :c]) ➡ (((:a :b :c) (:b :c) (:c) ()))

(inits []) ➡ ((()))
(tails []) ➡ ((()))
```

Funcions d'ordre superior

fold: The Scan Lemma

Aquestes funcions generen una seqüència amb tots els prefixos (`inits`) o tots els sufixos (`tails`) d'una seqüència determinada.

Aleshores, només ens cal aplicar `foldl` o `foldr` a cada una de les subseqüències, i per a això tenim `map`:

```
;; Recordem que scanl requereix tres arguments (scanl f e s)
(def scanl' #((comp (partial map (partial foldl %1 %2)) inits) %3))

(scanl #(+ %2 (* 2 %1)) 4 [1 2 3]) ➡ (4 9 20 43)
(scanl' #(+ %2 (* 2 %1)) 4 [1 2 3]) ➡ (4 9 20 43)

(scanl conj #{} [:a :b :c]) ➡ (#{} #{:a} #{:b :a} #{:c :b :a})
(scanl' conj #{} [:a :b :c]) ➡ (#{} #{:a} #{:b :a} #{:c :b :a})

(letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]
  (scanl (flip cons) '() '(1 2 3 4 5 6)))
➡ (((1) (2 1) (3 2 1) (4 3 2 1) (5 4 3 2 1) (6 5 4 3 2 1)))

(letfn [(flip [ff] (fn [x y] (ff y x)))]
  (scanl' (flip cons) '() '(1 2 3 4 5 6)))
➡ (((1) (2 1) (3 2 1) (4 3 2 1) (5 4 3 2 1) (6 5 4 3 2 1)))
```

Funcions d'ordre superior

fold: The Scan Lemma

Aquestes funcions generen una seqüència amb tots els prefixos (`inits`) o tots els sufixos (`tails`) d'una seqüència determinada.

Aleshores, només ens cal aplicar `foldl` o `foldr` a cada una de les subseqüències, i per a això tenim `map`:

```
;; Recordem que scanr requereix tres arguments (scanr f e s)
(def scanr' #((comp (partial map (partial foldr %1 %2)) tails) %3))

(scanr - 0 '(1 2 3 4 5)) ➡ (3 -2 4 -1 5 0)
(scanr' - 0 '(1 2 3 4 5)) ➡ (3 -2 4 -1 5 0)

(scanr / 2 [8,12,24,4]) ➡ (8 1 12 2 2)
(scanr' / 2 [8,12,24,4]) ➡ (8 1 12 2 2)

(scanr #(/ (+ %1 %2) 2) 54 [12,4,10,6]) ➡ (12 12 20 30 54)
(scanr' #(/ (+ %1 %2) 2) 54 [12,4,10,6]) ➡ (12 12 20 30 54)
```

Encara que hauria de ser obvi, val la pena destacar que, si `f` és pura:

```
(= (last (scanl f z x)) (foldl f z x)) ➡ true
```

```
(= (first (scanr f z x)) (foldr f z x)) ➡ true
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Podem tornar al recorregut en profunditat d'un graf que vam veure **anteriorment**. Podem fer-lo més *funcional* aprofitant que era iteratiu (podem convertir-lo fàcilment a recursiu final i aprofitar la TCO que ens proporciona `recur`) i que ara coneixem la família `fold`.

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Podem tornar al recorregut en profunditat d'un graf que vam veure anteriorment. Podem fer-lo més *funcional* aprofitant que era iteratiu (podem convertir-lo fàcilment a recursiu final i aprofitar la TCO que ens proporciona `recur`) i que ara coneixem la família `fold`:

La solució proposada seria:

```
(defn recorregut-profunditat
  "graf és un graf representat com hem vist a la transparència anterior"
  "primer és el node del que es parteix per fer el recorregut"
  [graf primer]
  (letfn [(dfs [p vis]
            (cond
              (empty? p) vis
              (some #{}(peek p)) vis)
              (recur (pop p) vis)
              :else
              (let [actual (peek p)]
                (recur (reduce conj (pop p) (actual graf))
                       (conj vis actual))))]
    (dfs [primer] [])))
```

Exercici: Compareu aquesta versió amb la versió del Tema 1. Veureu que no són tan diferents.

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Fer una funció `bin2int` que transformi una seqüència de bits (nombres del conjunt {0,1}) en un nombre enter (el bit de més pes està a l'esquerra de la seqüència):

```
(bin2int [1,0,1,1]) ➡ 11
```

```
(bin2int [1,0,0,0]) ➡ 8
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Fer una funció `bin2int` que transformi una seqüència de bits (nombres del conjunt {0,1}) en un nombre enter (el bit de més pes està a l'esquerra de la seqüència):

```
(bin2int [1,0,1,1]) ➡ 11
```

```
(bin2int [1,0,0,0]) ➡ 8
```

- Solució:

```
;; Farem servir una expressió similar a l'avaluació d'un polinomi amb Horner
```

```
(def bin2int (partial reduce #(+ (* 2 %1) %2) 0))
```

El mateix podríem fer per transformar una seqüència de dígits de {0,1,...,9} en un enter (però fent servir `#(+ (* 10 %1) %2)`).

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Donada una seqüència amb diferents valors, per exemple `["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]`, feu una funció que retorni una seqüència amb el nombre de vegades que apareix cada valor, juntament amb el valor, ordenats creixentment:

```
(resultat ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ([1 "Verd"] [2 "Vermell"] [3 "Blau"])
```

```
(resultat [:trump, :trump, :harris, :harris, :harris, :harris, :trump])
👉 ([3 :trump] [5 :harris])
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Donada una seqüència amb diferents valors, per exemple `["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]`, feu una funció que retorni una seqüència amb el nombre de vegades que apareix cada valor, juntament amb el valor, ordenats creixentment:

```
(resultat ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ([1 "Verd"] [2 "Vermell"] [3 "Blau"])

(resultat [:trump, :trump, :harris, :harris, :harris, :harris, :trump])
👉 ([3 :trump] [5 :harris])
```

Caldrà una funció per comptar quants cops apareix cada valor:

```
(def comptar (fn [x s] (count (filter (partial = x) s)))))

(comptar "Vermell" ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]) 👈 2

(comptar "Groc" ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]) 👈 0
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Donada una seqüència amb diferents valors, per exemple `["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]`, feu una funció que retorni una seqüència amb el nombre de vegades que apareix cada valor, juntament amb el valor, ordenats creixentment:

```
(resultat ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ([1 "Verd"] [2 "Vermell"] [3 "Blau"])

(resultat [:trump, :trump, :harris, :harris, :harris, :harris, :trump])
👉 ([3 :trump] [5 :harris])
```

Caldrà una altra funció, auxiliar, per eliminar resultats duplicats:

```
(defn treu-duplicats [s]
  (if (empty? s) '()
    (let [[cap & cua] s]
      (cons cap (filter (partial not= cap) (treu-duplicats cua))))))

(treu-duplicats ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ("Vermell" "Blau" "Verd")
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Donada una seqüència amb diferents valors, per exemple `["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]`, feu una funció que retorni una seqüència amb el nombre de vegades que apareix cada valor, juntament amb el valor, ordenats creixentment:

```
(resultat ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ([1 "Verd"] [2 "Vermell"] [3 "Blau"])

(resultat [:trump, :trump, :harris, :harris, :harris, :harris, :trump])
👉 ([3 :trump] [5 :harris])
```

Exercici: Fent servir la **proprietat universal de fold**, demostrar que la funció `treu-duplicats` que acabem de fer és equivalent a aquesta altra funció `treu-duplicats'`

```
(defn treu-duplicats' [s]
  (fold #(cons %1 (filter (partial not= %1) %2)) '() s))

(treu-duplicats' ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ("Vermell" "Blau" "Verd")
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Donada una seqüència amb diferents valors, per exemple `["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"]`, feu una funció que retorni una seqüència amb el nombre de vegades que apareix cada valor, juntament amb el valor, ordenats creixentment:

```
(resultat ["Vermell", "Blau", "Verd", "Blau", "Blau", "Vermell"])
👉 ([1 "Verd"] [2 "Vermell"] [3 "Blau"])

(resultat [:trump, :trump, :harris, :harris, :harris, :harris, :trump])
👉 ([3 :trump] [5 :harris])
```

- Amb aquestes funcions ja podem construir la funció `resultat`:

```
(defn resultat [s]
  (sort (for [v (treu-duplicats s)] [(comptar v s) v])))
```

En tenim prou ordenant una llista per comprensió que ens doni els resultats desitjats.

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Veiem un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donada una seqüència, retorna totes les **permutacions** possibles d'aquesta seqüència.

L'enfocament que farem és el següent: Suposem que tenim totes les permutacions possibles de la seqüència donada, *menys el primer element*. Com trobaríem totes les permutacions possibles? La solució és senzilla: Només cal inserir el primer element a totes les permutacions que tenim, de totes les maneres possibles.

Per exemple: Volem calcular (`perms [1 2 3]`), el resultat ha de ser `((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1) (1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))`.

Imaginem que tenim ja calculat (`perms [2 3]`), és a dir, `((2 3) (3 2))`.

Només caldria inserir l'`1` de totes les maneres possibles a `(2 3)`: `((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1))`, i també fer-ho a `(3 2)`: `((1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))`. N'hi hauria prou concatenant aquestes dues seqüències per obtenir el resultat final `((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1) (1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))`.

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Veiem un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donada una seqüència, retorni totes les **permutacions** possibles d'aquesta seqüència.

Suposem que tenim una funció (`inserts elem seq`) que fa precisament això, inserir `elem` a `seq` de totes les maneres possibles. En aquest cas n'hi hauria prou fent:

```
(map (partial inserts 1) (perms [2 3]))  
👉 ( ((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1)) ((1 3 2) (3 1 2) (3 2 1)) )  
  
;; i ara fem la concatenació:  
(apply concat ' ( ((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1)) ((1 3 2) (3 1 2) (3 2 1)) ))  
👉 ((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1) (1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))
```

Així doncs, definirem primer `inserts...`

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Veiem un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donada una seqüència, retorni totes les **permutacions** possibles d'aquesta seqüència.

La idea és partir d'haver inserit l'element a la cua de la seqüència, i afegir-hi el primer element de la seqüència després:

```
(defn inserts
  "Insereix de totes les maneres possibles l'element x a la seqüència s"
  [x s]
  (if (empty? s) (list (list x))
      (let [[cap & cua]           s
            resultat-parcial   (inserts x cua)]
        (cons (cons x s) (map (partial cons cap) resultat-parcial)))))

;;(inserts 0 [1,2,3,4])
;;
;;          -----
;;          x      s
;;  ↗ ((0 1 2 3 4) (1 0 2 3 4) (1 2 0 3 4) (1 2 3 0 4) (1 2 3 4 0))
;;
;;          -----
;;          (cons x s)      (map (partial cons cap) resultat-parcial)
;;
;; ja que:
;;(inserts 0 [2,3,4])  ↗ ((0 2 3 4) (2 0 3 4) (2 3 0 4) (2 3 4 0))
;;
;;                                -----
;;                                resultat-parcial = (inserts 0 [2,3,4])
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Veiem un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donada una seqüència, retorni totes les **permutacions** possibles d'aquesta seqüència.

Ara ja podem definir `perms` tal com l'hem descrit abans:

```
(defn perms
  "Calcular una seqüència amb totes les permutacions d's"
  [s]
  (if (empty? s) '())
  (let [[cap & cua] s
        perms-cua (perms cua)]
    (apply concat (map (partial inserts cap) perms-cua)))))

;;(perms [1 2 3]) ➡ ((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1) (1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))
;;
;;com la crida recursiva fa (perms [2 3]) ➡ ((2 3) (3 2))
;;
;; aleshores només ens cal:
;;(map (partial inserts 1) (perms [2 3]))
;; ➡ (((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1)) ((1 3 2) (3 1 2) (3 2 1)))
;;
;; i finalment:
;;(apply concat '(((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1)) ((1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))))
;; ➡ ((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1) (1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Veiem un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donada una seqüència, retorni totes les **permutacions** possibles d'aquesta seqüència.

Les dues funcions que hem fet, `perms` i l'auxiliar `inserts` *també* es poden expressar en termes de `fold` (💡 💬!).

Farem servir una funció que resultarà molt útil, no només per a aquest exemple, `concatMap`:

```
;; Suposem que f és pura, i que el resultat d'aplicar f és una seqüència:  
;; concatMap f = concat ∙ (map f)  
;;  
(def concatMap #((comp (partial apply concat) (partial map %1)) %2))  
  
(concatMap #(map inc (range %1)) [1 2 3 4]) ➡ (1 1 2 1 2 3 1 2 3 4)  
  
;; ja que (map #(map inc (range %1)) [1 2 3 4]) ➡ ((1) (1 2) (1 2 3) (1 2 3 4))  
;; i (apply concat '((1) (1 2) (1 2 3) (1 2 3 4))) ➡ (1 1 2 1 2 3 1 2 3 4)
```

Funcions d'ordre superior

Exemples

- Veiem un exemple una mica més gran: Volem una funció que, donada una seqüència, retorni totes les **permutacions** possibles d'aquesta seqüència.

Finalment:

```
(defn inserts
  "versió d'inserts amb fold"
  [x s]
  (letfn [(step [y yss] ;; depén del fet que (first (inserts x ys)) = (cons x ys)
            (let [ys (rest (first yss))]
              (cons (cons x (cons y ys)) (map (partial cons y) yss))))
          (fold step (list (list x)) s))]

(defn perms
  "versió de perms amb fold"
  [s]
  (letfn [(step [x xss]
            (concatMap (partial inserts x) xss))]
          (fold step '(() s)))

(inserts 0 [1 2 3]) ➡ ((0 1 2 3) (1 0 2 3) (1 2 0 3) (1 2 3 0))

(perms [1 2 3]) ➡ ((1 2 3) (2 1 3) (2 3 1) (1 3 2) (3 1 2) (3 2 1))
```

Exercici: Analitzeu aquestes funcions fins entendre-les bé

Funcions d'ordre superior: *Pipelining*

Definir funcions fent servir la composició de funcions s'anomena *pipelining*. A Clojure, la funció `comp`, juntament amb la possibilitat de definir funcions *parcials* fent servir `partial`, ens permet fer servir molt fàcilment aquesta tècnica.

Al **laboratori** heu tingut ocasió de practicar el *pipelining*, per exemple:

```
(def prod-of-evens (comp (partial apply *) (partial filter even?)))  
(def scalar-product (comp (partial apply +) (partial map *)))
```

Pipelining

Un altre exemple, l'[exercici 3](#) de la sessió de *Funcions First-Class* podríem haver-lo resolt així:

```
;; Escriu una funció que, donat un vector de maps amb les claus :preu i  
;; :quantitat, calculi el total per cada element (preu * quantitat), elimini  
;; els que tinguin un valor total inferior a 100 i sumi tots els totals.
```

```
(def exercici3 (comp (partial apply +)  
                      (partial filter #(< 100 %))  
                      (partial map #(* (:preu %) (:quantitat %))))))
```

De vegades, però, tot i tenint ocasió de fer servir el *pipelining* no l'hem utilitzat. Si recordeu la versió funcional de l'[algorisme de Kadane](#):

```
(def kadane #(apply max (scanr max0 0 %)))
```

podríem haver-ho definit:

```
(def kadane (comp (partial apply max) (partial scanr max0 0)))
```

Pipelining: El Patró

El mateix concepte de *pipeline* és considerat un patró de disseny*

The Pipeline pattern organizes a series of computational steps so that each step handles a specific aspect of processing. In Clojure, this translates well due to its functional programming paradigm that supports higher-order functions and data immutability.

```
;; Segons el lloc web font d'aquesta transparència...
```

```
(defn run-pipeline [data & steps]
  (reduce (fn [d step] (step d)) data steps))
```

És força similar a un `my-comp` que podríem definir nosaltres:

```
(defn my-comp [& funcs]
  "funcs: llista de funcions d'un paràmetre tals que 'té sentit' composable-les"
  (fn [arg]
    "arg ha de pertànyer al domini de la darrera funció de funcs"
    (fold #(%1 %2) arg funcs)))
```

* Pipeline in Clojure

Pipelining: Les arrow macros

Clojure ens proporciona un parell de macros que ens aniran molt bé per utilitzar *pipelining* i fer més llegibles les funcions resultants: Les **arrow macros** (`->` i `->>`). La idea és senzilla*: Convertir una sèrie de crides imbricades a funció en un flux lineal de crides a funció.

La macro *thread-first* (`->`)

Suposem que tenim funcions f_1, f_2, \dots, f_n amb k_1, k_2, \dots, k_n paràmetres cada una ($k_i > 0$). Per expressar:

```
(fn ... (f2 (f1 x ...) ...) ...)
```

Podem fer servir `->`, on es passa com a *primer* argument el resultat de l'aplicació de la funció anterior:

```
(-> x (f1 ...) ;; on ... representa els  $k_1 - 1$  arguments restants d' $f_1$ 
    (f2 ...) ;; on ... representa els  $k_2 - 1$  arguments restants d' $f_2$ 
    ...
    (fn ...)) ;; on ... representa els  $k_n - 1$  arguments restants d' $f_n$ 
```

Si alguna de les funcions f_i té un sol paràmetre, no cal fer servir parèntesi, només cal escriure el nom.

*Font

Pipelining: Les arrow macros

Clojure ens proporciona un parell de macros que ens aniran molt bé per utilitzar *pipelining* i fer més llegibles les funcions resultants: Les **arrow macros** (-> i ->>). La idea és senzilla*: Convertir una sèrie de crides imbricades a funció en un flux lineal de crides a funció.

La macro *thread-first* (->)

Veiem-ne exemples (fixem-nos que no cal escriure `partial`):

```
(* (+ (- (/ 2 1) 3) 4 )5)      ↗ 15
(-> 2 (/ 1) (- 3) (+ 4) (* 5)) ↗ 15

(str (str (str "Això" " " "és" " ")
             "un" " " "exemple" " " "de")
      " " "la" " " "macro" " " "->")   ↗ "Això és un exemple de la macro ->"
(->
  (str "Això" " " "és" " ")
  (str "un" " " "exemple" " " "de")
  (str " " "la" " " "macro" " " "->")) ↗ "Això és un exemple de la macro ->

(.toUpperCase (first ["pollastre" "xai"]))
(-> ["pollastre" "xai"] first .toUpperCase) ↗ "POLLASTRE"
```

*Font

Pipelining: Les arrow macros

Clojure ens proporciona un parell de macros que ens aniran molt bé per utilitzar *pipelining* i fer més llegibles les funcions resultants: Les **arrow macros** (-> i ->>). La idea és senzilla*: Convertir una sèrie de crides imbricades a funció en un flux lineal de crides a funció.

La macro *thread-first* (->)

Seguim amb exemples:

```
(assoc (assoc (assoc {} :clau1 24) :clau2 36) :clau3 48)
👉 { :clau1 24, :clau2 36, :clau3 48 }
(-> {})
  (assoc :clau1 24)
  (assoc :clau2 36)
  (assoc :clau3 48)) 👉 { :clau1 24, :clau2 36, :clau3 48 }

(conj (conj (conj [] 3) 5) 7) 👉 [3 5 7]
(-> []
  (conj 3)
  (conj 5)
  (conj 7)) 👉 [3 5 7]
```

*Font

Pipelining: Les arrow macros

Clojure ens proporciona un parell de macros que ens aniran molt bé per utilitzar *pipelining* i fer més llegibles les funcions resultants: Les **arrow macros** (-> i ->>). La idea és senzilla*: Convertir una sèrie de crides imbricades a funció en un flux lineal de crides a funció.

La macro *thread-last* (->>)

Suposem que tenim funcions f_1, f_2, \dots, f_n amb k_1, k_2, \dots, k_n paràmetres cada una ($k_i > 0$). Per expressar:

```
(fn ... (f2 ... (f1 ... x)))
```

Podem fer servir ->>, on es passa com a *darrer* argument el resultat de l'aplicació de la funció anterior:

```
(->> x (f1 ...) ;; on ... representa els  $k_1-1$  arguments restants d' $f_1$ 
      (f2 ...) ;; on ... representa els  $k_2-1$  arguments restants d' $f_2$ 
      ...
      (fn ...)) ;; on ... representa els  $k_n-1$  arguments restants d' $f_n$ 
```

Si alguna de les funcions f_i té un sol paràmetre, no cal fer servir parèntesi, només cal escriure el nom.

*Font

Pipelining: Les arrow macros

Clojure ens proporciona un parell de macros que ens aniran molt bé per utilitzar *pipelining* i fer més llegibles les funcions resultants: Les **arrow macros** (-> i ->>). La idea és senzilla*: Convertir una sèrie de crides imbricades a funció en un flux lineal de crides a funció.

La macro *thread-last* (->>)

Veiem-ne exemples (fixem-nos que no cal escriure `partial`):

```
(reduce + (map #(* % %) (filter odd? (range 10)))) ➡ 165
(->> (range 10)
      (filter odd?)
      (map #(* % %)))
      (reduce +)) ➡ 165

(def prod-of-evens (comp (partial apply *) (partial filter even?)))
(defn prod-of-evens' [s]
  (->> s
        (filter even?)
        (apply *)))
(prod-of-evens (range 1 21)) ➡ 3715891200
(prod-of-evens' (range 1 21)) ➡ 3715891200
```

*Font

Pipelining: Exercicis Recapitulatoris

- Considereu una seqüència de parells `'[(n1,n2) (n3,n4) ...]'` que implementa les arestes d'un graf no dirigit (no hi ha arestes repetides ni auto-buckles). Feu una funció `grau` que calculi el grau d'un vertex donat. Els vertexos es representen amb nombres.
- Sobre la mateixa representació de les arestes d'un graf no dirigit, feu ara una funció `veïns` que retorni els veïns d'un vèrtex donat, en ordre creixent.
- Donats dos vectors d'enters `x=(x1, ..., xn)` i `y=(y1, ..., yn)` de la mateixa mida, el seu producte escalar és `(apply + (map * x y))`. Suposant que podem permutar les coordenades de cada vector de la forma que volguem, podem escollir dues permutacions dels dos vectors que tinguin producte escalar mínim. Escriviu una funció `minProd` que, donats dos vectors de la mateixa mida, retorni el seu producte escalar mínim.
- Feu una funció `zerosNones` que, donat un $n \geq 0$, retorni totes les combinacions de `z` zeros i `u` uns tals que `z + u = n`
- Els divisors propis d'un nombre `n` són tots els divisors positius de `n` més petits que `n`. Feu una funció `divisors eficient` que retorni tots els divisors propis d'un nombre `n` ordenats decreixentment.

Pipelining

Finalment, feu una ullada a aquest video: **The Power of Function Composition**, per Conor Hoekstra al congrés *Lambda World 2024*, com a mínim fins el minut **27:30**.

Tot i que el podeu veure tot, ja que és força interessant i veureu *en acció* llenguatges de programació que segurament no coneixeu.

El podeu trobar a youtube.com/watch?v=W7fjzdEJnvY

Funcions d'ordre superior

Portem algunes classes parlant de Funcions *First Class* i de *Funcions d'Ordre Superior*, però només les hem fet servir com a argument d'altres funcions.

Això ha estat *deliberat*: **Les funcions en Clojure no són només funcions**. Quan definim funcions amb altres funcions com a paràmetre podem ignorar aquest fet, ja que les funcions amb les que hem treballat fins ara són essencialment pures (tret d'un `println` que hem fet servir).

Sense sortir del tema de *Funcions d'Ordre Superior*, voldrem posar èmfasi ara en el fet que **les funcions poden retornar funcions**. I aquí ja no podem passar per alt el fet que les funcions són en realitat *closures*. En el proper tema començarem a parlar de *Closures*

